

האנייה שטבעה בחובות

סבלו גם התנאים הסניטריים: מתקן חימום המים התקלקל והמקלחות לא פעלו. המלחים נאלצו להתרחץ בתחתית האנייה, מקום בו נקחים מי ים.

החולה נשלח „הביטה“

סבלותם של העובדים הורים פקעה. הם החליטו, באספתם, להטיל בעזרת עורך־דין איטלקי עיקול על האנייה, לתבוע את המגיע להם. רבי־החובל הציע לאנשי הצוות הישראלי להשתתף בפעולה המשפטית, אך הם העדיפו לחכות בכל זאת לשיפור המצב, פנו, בינתיים, בבקשת עזרה לצירות הישראלית, קיבל חמש חבילות של סיגריות ו־16 דולר לאיש.

כעבור חודש של עמידה באיטליה חלו באנייה שני אנשי הצוות: את האחד תקף רבמיוסום קשה ואילו השני נחשד בדלקת המעי העיוור. רופא איטלקי, שבדק את השניים, נתן הוראה לשלוח אותם מיד הביטה. אך סוכן החברה, אריו פנו, טען שכל עוד לא קיבל כספים מן החברה, אין הוא מוכן להוסיף הוצאות על הסעת החולים.

כעבור זמן קצר ערכה איריין ברוזה, כוכבת הסרט בת אבי שנחמנתה נציגת הצירות הישראלית, ביקור באנייה, הבטיחה שהצירות תסייע בכל שתוכל בפתרון בעיותיו של הצוות, אך, למרות רצונה הטוב, לא נשאו ההבטחות כל פרי. לצירות לא היתה אפשרות להגיש לאנייה עזרה ממשית.

חולה נוסף שהוכנס לבית־חולים, היה זקוק לניתוח. נשלח כעבור ימים אחדים „הביטה“ לאנייה: הרופאים סרבו לעבור חינום. כמוהם נהג גם הסוכן, שחזל לספק לאנייה כיוון טרי. אנשי הצוות התקיימו על מנת הברזל של האנייה, מלאי השימורים הנשמר לשעת־חירום. לחם וסוכר, שאול לחלוטין, השיגו עלידי מכירת בקבוקי מיץ לימון. מכירות „פרסיות“ של בקבוקי מיץ, שמכות, בגדים, נחושת או עופרת, סיפקו את המנה ההכרחית של סיגריות.

המקום בלתי־ידוע

הימאים היו אובדי עצות. הם הבריקו מברקי אזהרה לחברה, ששקעה בשתיקה מוזה, למשרד התחבורה, לאיגוד הימאים.

כעבור שבוע הופיע בטרנטו נציג איגוד הימאים, הביא אתו סכום שהספיק לשבוע ימים של מזון טרי. הוא הציע: כי שמוכן לנסוע ארצה, מבלי שהאיגוד יתחייב ששכרו יישולם לו, יוסע בארצה, ייכנס ברשימת הזכאים לקבלת עבודה בתור ראשון. בארץ ישתדלו להשיג הלוואה קטנה עבור החוזרים, כדי להקל עליהם את השהייה. עורך־הדין של הצירות לכנס לבנק איטלקי, על שם כל אחד מהחוזרים, את המגיע לה, מיד עם תום הפעולה המשפטית.

7 אנשי הצוות נעצו מייד להצעה הקוסמת, הפליגו על ארצה לחיפה. השאר, שרצו להצטרף גם הם, לא יכלו לנסוע עדיין, מחוסר פגדים. אותם מכרו כמעט עד זוג המכנסים האחרון כדי להתקיים איכשהו באיטליה.

הימאים החוזרים ביקשו להתקשר עם החברה, לברר את עתידם, נתקלו בקושי בלתי רגיל: החברה נעלמה. במשרדה הקודם, ברחוב מקוה ישראל בתל־אביב, שכן איש המעלות בכתיפיגת ענה: „הם יצאו מכאן מזמן, לא השאירו שום כתובת.“

לפי כל הסימנים, עתיד הצי הישראלי להצטמק באנייה אחת ובחברה אחת. ב־17 תהיה האנייה הישראלית הראשונה שתימכר עלידי ממשלה וזה במכירה פומבית.

* מלבד שני העיקולים של הצוות, מוטל על האנייה גם עיקולה של חברת־תיקונים בגנואה שהחברה חייבת לה. מאז מסעה הקודם של האנייה, 20 אגף דולאר.

הסכומים הדרושים. רבי־החובל החליט לחלק לכל עובדי האנייה, בלי הבדל דרגה, 5000 לירות (20 ל"י, לפי השער החופשי) לאיש, הבטיח תוספת כשיבואו מן החברה סכומים נוספים.

כעבור שבוע הגיע סכום נוסף מן החברה, חולק בין 24 אנשי הצוות הישראליים ו־5 אנשי הצוות הזרים. היה זה

אנשי הצוות א/ק „בן נון“ בטרנטו
חובות + עיקול — אניה

הכסום האחרון שהגיע מן החברה.

הנסיעה הבלתי גמורה

הבדיקות בטרנטו הוכיחו שמצב האנייה הוא כבי רע היא הועברה לנמל־תיקונים צבאי למחצה, היתה צריכה לעמוד בו משך 40 יום להשלמת התיקונים ההכרחיים ביותר.

רוח הצוות נפלה. 5 ישראלים וזו אחד מאנשי הצוות, לא האמינו שהאנייה תהיה מסוגלת אי פעם להגיע למטרות, בלטימור בארצות־הברית. הם התפטרו, קבלו את המגיע להם במטבע זר, פנו לצירות הישראלית בירומא, ביקשו את החזרתם לארץ כעובדים על אניות. כאשר נתברר שאין הצירות יכולה לבצע זאת, פרץ סיכסוך חריף, בו נתבקשה המשטרה האיטלקית להתערב. לבסוף חזרו החמישה לארץ כניסעים, התחייבו לשלם את דמי נסיעתם.

שאר האנשים, שנשארו באנייה, נכנסו לתקופה קשה יותר ויותר. מלאי הסיגריות שבאנייה אול, ולא היה כסף לקנות מלאי חדש. מחסן האנייה חדל לחלק את המנה החדושת, הביא את המלחים, חסרי הפרוטה, למצב נואש.

צוות המלחים של א/ק ארצה הביט בקנאה ב־7 מחבריו למקצוע שהשתדעו בכיסאות הנוח שעל הסיפון, בסלים מכל עבודה. „איוה מול יש להם“, רטנו העובדים המיוזעים. אולם לשבעת אנשי צוות א/ק ב־17, שלרובם היתה זו פעם ראשונה להפליג בנוסעים, היתה דעה רעה הרבה יותר על מזלם. כי שבוע לפני מסעם יצא מן הארץ לטרנטו כאיטליה נציג איגוד הימאים על מנת לעקל את האנייה בה עבדו, במטרה לשלם להם ולשאר עובדי האנייה את שכרם.

אין בירה. אין הספקה קטנה

המזל הרע רדף אחרי האנייה עוד מרגע צאתה מנמל הבית. חיפה, אחרי חודש ימים של תיקונים, כשהגיעה לנמל איסקונדור בתורכיה, מקום בו היה עליה להעמיס עפרות ברזל שנועדו לארצות־הברית, כבר נתגלו בה קילי־קולים רציניים, שהצריכו שהיית־תיקונים ממושכת. לא טוב יותר היה המצב באשר לצידה של האנייה. מיד עם צאתה נתברר שאין באנייה כמעט כל מלאי של בירה, המגיעה למלחים לפי תנאי החוזה. באין בירה, הוציא רבי־החובל, נורבגי בעל ניירות אמריקאים, צו המכריז על האנייה כעל „אנייה יבשה“, חסרת משקאות.

מצב דומה היה קיים גם בהספקת סכיני גילוח, משחת נעליים, משחת שיניים וממתקים. הדברים הללו ודומיהם, הניתנים למלחים בכל אנייה בוילהוול, נמצאו בכמויות קטנות ביותר במחסנה של ב־17 נמכרו למלחים במחירים שעלו לעתים על מחירי החוף.

„אנייה ללא ליטה“

לא פחות מהמחסור בהספקה חומרית, העיק על הצוות אי־מילוי תנאי החוזה להספקה רוחנית: העתונים, אותם חייבת החברה לספק בכל נמל, לא הגיעו. משך כל תקופת הנסיעה והשהייה בנמלים זרים היתה הצוות מנותק כמעט לחלוטין מחיי המולדת, קיים את הקשר אתה רק באמצעות הדואר ופיתונות שנשלחה לפעמים עלידי ידידים ישראלים. הרגשת הניתוק גברה עוד, משום שלרשות הצוות לא הועמד הדרוי שהובטח עלידי החברה. את המצב תיקן, במקצת, רבי־החובל. שמסר לצוות, מתוך הבנה למצב, את מקלטו הפריטי.

כתב אחד מאנשי הצוות למערכת העולם הזה: „לאחר 23 יום הפלגנו מתורכיה. בלב ים התגלה מצבה האומלל של האנייה: אם ביום הראשון עוד הלכה, איכשהו, במהירות של 7–6 קשר, הרי כיום היום השני החלה לאבד לעתים קרובות את השליטה על עצמה, להתקדם בשאר הזמן במהירות של 3–2 קשר. לאחר כל 24 שעות של נסיעה, היו מועלים על התורן למשך 48 שעות הסימנים הימאים המוסכמים ל„אנייה ללא שליטה“. האניות שחלפו על פנינו גרדו לנו את הירכתיים, בתקנה לטרף (לפי החוק הימי), אנייה אשר גוררת אנייה המבקשת עזרה, מקבלת את מחצית ערכה, אך הן התאכזבו, כשטרבנו לקבל את עזרתן. עדיין האמנו שנגיע לנמל כלשהו בכוחות עצמנו.“

הכסף, שורש כל רע

ואכן, אחרי 12 יום הגיעה האנייה לטרנטו, נמל דרום איטלקי (אפילו ישראלה עשתה את הדרך הזאת בפחות זמן ומאמץ). לפי התקנות, הגיע לנו בהגיענו לנמל זר שלוש המשכורות במטבע זר, אך בקופת האנייה לא נמצאו

* למחצה השני מאז נקנתה בארצות־הברית עלידי החברה הישראלית קו שופטי ישראל.
** שני כדורי חבלים בקוטר 30 סנטימטר על האנטנה ביום, שני פנסים אדומים בלילה.

וכסוף השער, וישראלית הועדת הכלכלה של הכנסת: „מי הם אלה הדורשים מאתנו קרבות... הלא הם דיירי החוליות המפרי אורות... היוצאים מפעם לפעם למיטב מלונות אירופה, לנוח מסדרות הצנע...“

הודיע בסוף השבוע, אחד ממנהיגי מפא"י בהסתדרות העובדים: זהו עניין חמור... אנו נזון בקרוב בשינוי מוחלט של מדיניות מפא"י בהסתדרות... ייתכן שלפחות כלפי חוץ נצטרך להתגרש ולנהל מדיניות מפא"יית כפולה — אחת בממשלה, למעשה, ואחרת בהסתדרות, להלכה...“

תולדות

מתוך המחברת המשווית

אותו אולם מרוח של ארמון הנשיא כרר חובות, ששימש בימי מלחמות העולם וה' עצמאות כמקלט מפני התקפות מן האוויר, מאכסן כיום עשרות ארגוני עץ ושבוע ארונות פלדה וירוקים־כהים, בהם מרוכזים רוב המס' מכים, המכתבים, התזכירים והפתקים שחיים וייצמן כתב ב־78 שנות חייו, בשש הלשונות (עברית, אידיש, רוסית, גרמנית, אנגלית, צרפתית) בהן שלט.

ניירותיו של הנשיא הראשון מקיפים כל: (המשך בעמוד 10)

העומדים יום־יום בלחץ הפועלים, היתה גולת הכותרת למרידה השקטה המתרחשת עתה במפא"י ואשר עלולה לגרום בעתיד הקרוב לחיכוך מר בין אנשי מפא"י בהסתדרות העובדים לנציגיה בכנסת ובממשלה.

הרקע לחיכוך: התוכנית המשותפת של מפא"י והצ"כ להקפיא את תוספת־היוקר, דבר אשר הפועלים, מנקודת מבטם הצרה, אינם יכולים להסכים לו, וגם מרבית אנשי מפא"י באיגודים המקצועיים מתנגדים לו.

אך לאנשי מפא"י בממשלה, וביחוד לשרים הכלכליים, נראה צעד זה כהכרחי כדי לבלום בצורה כלשהי את מרוץ עליית המחירים. המאבק נפתח. הכינוס היה רק אות להתחלתו. נסתיים בעזיבתם של נציגים רבים את האולם בשעת נאומו של אהרן בקר. מנהל מחלקת האיגוד המקצועי, לאות מחאה על אי־התחשבות בדרשותיהם ועל שנקראו עלידי אחד הנאמנים המובהקים של מפא"י „בורגנים בדמות פועלים.“

מפ"ם, הממששת היטב את דופק העניינים אצל הפועל, תפסה מיד להיכן נושבת הרוח, כינסה בסוף השבוע את נציגיה באיגודים המקצועיים ובבתי החרושת. הכריז ח"כ מרדכי בנטוב, איש משפרי־העמק הממושקף

רבים מתנגדים לה באמתלות שונות, תחזור השאלה בממדים גדולים יותר: „במה טר בים חמישים אלף קפיטליסטים המנצלים חמישים אלף פועלים?“

משטרה

זה הסור של מיי

הסור של מיי

עבודה

אחת פה, אחת שם

„יבואו לבתי החרושת ותראו מה אוכלים הפועלים!“ התריע השבוע יצחק סגל, איש מפא"י, מזכיר פועלי המתכת בתיא, מול העסקנים בכינוס מוכרי האגודים המקצרי עיים שקיימה מפא"י בסוף השבוע.

האספה, בה השמיעו את קולם אנשי מפא"י

טליסטים המנצלים אלף עובדים? מדוע מכוור הניצול הקולקטיבי פחות מן הניצול הפרטי?“

אפילו כמה מקבוצות מפא"י עצמה הסיפו את המסקנה, סרבו להעביר פועלים. בלטה ביניהן קבוצת גבע, שאחד מבניה, סגן שר החקלאות יוסף אפרתי, נמנה עם המטיפים העיקריים לעבודה שכירה. באסיפה כללית התאונן אפרתי: „אך אוכל להסיף לאחרים לשכור פועלים, אם לא עושים זאת במשק שלי?“

הדבר לא הועיל: גבע סרבה להעסיק שכירים. אולם שבנה הקרוב, קיבוץ תל־יוסף, גם הוא מבצר מפא"י, הלך בדרך הפוכה, נעשה כולו תלוי בעבודה שכירה, עשתה את רוב המלאכה השחורה.

השבוע התכנסו נציגי 25 אלף בני איחוד צוות והקיבוצים המפא"יי 72 משקיו ארצית, להחליט כיצד לטפל באוכלוס.

יון, המוצע מזה שנים: להקים מוסד יתומ שיקח על עצמו את האומות. המשקים מסוגלים לעבוד בעבודה כמבונה ומזומנים מן הקיבוץ יים שישכיר בעצמו. הרווח התנועה, לא הקיבוץ הבודד.

שש תוכנית זו, שמשקים